کاهش نوفه تصاویر نجومی با استفاده از معادلات مشتقات جزئی

محمدعلى شريفي'، سعيد فرزانه * و مونا كوثري "

^ا دانشیار، دانشکده مهندسی نقشهبرداری و اطلاعات مکانی، پردیس دانشکدههای فنی، دانشگاه تهران، تهران، ایران ^۲ استادیار، دانشکده مهندسی نقشهبرداری و اطلاعات مکانی، پردیس دانشکدههای فنی، دانشگاه تهران، تهران، ایران ^۳ دانشجوی کارشناسیارشد، دانشکده مهندسی نقشهبرداری و اطلاعات مکانی، پردیس دانشکدههای فنی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۲/۰۴، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۷/۰۱)

چکیدہ

استفاده از سیستمهای بینایی مبنای نجومی بهعنوان روشی ارزان و مناسب بهمنظور تعیین مختصات نقاط میتواند بهعنوان روشی کمکی و همچنین جایگزین برای سیستمهای تعیین موقعیت جهانی در نظر گرفته شود. علاوه بر آن با استفاده از این سیستم میتوان حرکت ماهوارههای جاسوسی را نیز رصد نمود. با توجه به استفاده این سیستمها از تصاویر رقومی، کیفیت حاصله نقش مهمی در کیفیت خروجی نهایی خواهد داشت. نوفههای ایجاد شده در مرحله اخذ تصویر ازجمله اثراتی هستند که باعث مخدوش شدن کیفیت تصویر میشوند. در این مقاله الگوریتم جدیدی با الهام از روشهای مبتنی بر معادلات نفوذ گرما برای کاهش نوفه تصاویر نجومی ارائه گردیده است. از ویژگیهای مهم این روش جلوگیری از تغییر مکان عوارض در تصاویر یا بهعبارتدیگر حفظ ساختار تصویر است زیرا تشخیص بسیار دقیق مراکز ستارگان تأثیر بسزایی در انطباق آنها با کاتالوگ خواهد داشت. این روش بر این اصل استوار است که روشنایی لبههای موجود در تصاویر واقعی بهتدریج تغییر مییابد. بر این اساس برای حل عددی معادلات نفوذ گرما برای کاهش نوف گرما بهمنظور حفظ ساختار مصایگیهایی مهم این روش جلوگیری از تغییر مکان عوارض در تصاویر یا بهعبارتدیگر حفظ ساختار تصویر است زیرا تشخیص بسیار دقیق مراکز ستارگان تأثیر بسزایی در انطباق آنها با کاتالوگ خواهد داشت. این روش بر این اصل استوار است که روشنایی لبههای موجود در تصاویر واقعی بهتدریج تغییر مییابد. بر این اساس برای حل عددی معادلات نفوذ گرما بهمنظور حفظ لبهها، لازم است مسایگیهایی با عمق بیش از یک پیکسل در نظر گرفته شود. با این کار موقعیتهای واقی حفظ میشوند. این الگوریتم بر روی تصاویر مختلف آزمایش شده و عملکرد آن با الگوریتمهای موجود مقایسه شده است. نتایج عددی حاصل از مقایسه چهار میار بین

واژههای کلیدی: تشخیص مراکز ستارگان، معادلات نفوذ گرما، کاهش نوفه، رد ماهواره

۱ مقدمه

از دیرباز اجرام سماوی بهمنظور تعیین موقعیت و تعیین مسیر توسط دانشمندان مورد استفاده قرار گرفتهاند. با توسعه علوم مشخص شد که اجرام سماوی یک سیستم دقیق اینرشیال بهمنظور استفاده در کاربردهای ناوبری را تشکیل میدهند. در این سیستم هر ستاره بهعنوان یک نقطه مرجع در تعیین فریم مختصاتی آن در نظر گرفته می شود. علاوه بر اثبات تئوریک استفاده از ستارهها بهمنظور تعیین و تعریف سیستم مختصات، توسعه فناوری و ابزارهای اندازه گیری از جمله تلسکوپها و دوربینهای تصویربرداری رقومی، امکان اخذ داده و پردازش و استخراج اطلاعات متنوع جهت كاربردهايي مختلف از این دادهها فراهم شده است. علاوه بر استفاده از این سیستمها در تعیین موقعیت نقاط زمینی، تعیین موقعیت اجرام پرنده متحرک مانند انواع هواپيماها، موشکها و ماهوارهها نیز مورد توجه واقع شده است. علاوه بر این با توجه به آشکار شدن رد حرکت ماهواره و نیاز اساسی به تعیین و اصلاح پارامترهای مداری ماهوارهها و همچنین شناسایی و تعیین موقعیت ماهوارههایی با فعالیت جاسوسی، تعیین پارامترهای موقعیتی مربوط به ماهواره نیز از جمله کاربردهای نوین و مهم استفاده از سیستمهای نجومي بينايي مبنا است.

در سیستمهای نوین بینایی مبنای نجومی، اخذ داده با charge-coupled (کارایه سیسی دی ها (charge-coupled) استفاده از آرایه سیسی دی ها (device:CCD استخراج اطلاعات از سیسی دی وابسته به مهار و قرائت الکترون هایی به عنوان شارژ منفی و حفره ها به عنوان شارژ مثبت است که در اثر بر خورد نور ایجاد می شود. در حین فرآیند بر خورد نور به سطح سیسی دی و قرائت و اندازه-قرآیند بر خورد نور به مطح سیسی دی و قرائت و اندازه-فرآیند بر خورد نور به مطح سیسی دی و قرائت و اندازه-فرآیند بر خورد نور به مطح سیسی دی و قرائت و اندازه-فرآیند بر خورد نور به مطح سیسی دی و قرائت و اندازه-فرآیند بر خورد نور به مطح سیسی دی و قرائت و اندازه-پیری تعداد فتوالکترون ها و نیز تبدیل آنها به عدد رقومی به منظور ذخیره سازی به عنوان درجه خاکستری در هر پیکسل، کوچک ترین اشتباهات که منجر به از دست رفتن

یا اضافه شدن الکترونهای مربوط به هر پیکسل میشود، منجر به افت کیفیت و ایجاد نوفه در تصویر می گردد. دسته اول این اثرات مربوط به عوامل خارجی مثل دما و شرایط فیزیکی و دسته دوم شامل عوامل داخلی مربوط به سختافزار سیسیدی مورداستفاده است. این نوفهها به خصوص در تصویربرداری رقومی نجومی با توجه به شرایط خاص نوری از اهمیت بالایی بر خوردار هستند.

کاهش نوفه معمولاً اولین پردازشی است که در تحليل تصاوير ديجيتال مورد استفاده قرار مي گيرد. فرآيند حذف نوفه نهتنها باید نوفه را حذف و یا کاهش دهد بلکه باید از مات شدن تصویر و یا حذف و تغییر مکان لبهها جلوگیری کند. در تصویربرداری نجومی، اغلب تصاویر گرفتهشده داراینوفه هستند که این امر باعث یایین آمدن دقت تشخیص در شناسایی مراکز ستارگان می شود که بهنوبه خود تأثیر مهمی در شناسایی ستارگان خواهد داشت (گنزالز و وود، ۲۰۰۹). علاوه بر آن در تعیین مدار مقدماتی ماهوارهها با استفاده از روش اپتیکی، بایستی رد ماهواره بهطور دقیق استخراج گردد، بهطوری که اشتباه در تشخیص نقاط ابتدا و انتهای رد بهطور مستقیم در دقت مدار تعيين شده تأثير خواهد گذاشت. لذا بايد به دنبال روشي در کاهش نوفه بود که کمترين تأثير را در عوارض کلیدی تصاویر نجومی همچون ستاره و رد ماهواره ىگذارد.

روشهای مختلفی برای کاهش نوفه تصاویر وجود دارند که از آن جمله می توان به روشهایی مانند فیلتر میانگین (بن، ۲۰۱۶ و بوداس و همکاران، ۲۰۱۶)، میانه (آریاس و همکاران، ۲۰۰۹)، فیلتر گوسی (بوداس و همکاران، ۲۰۰۵)، فیلتر ویینر (لیم، ۱۹۹۰)، فیلتر دوسویه (توماسی و ماندوچی، ۱۹۹۸)، فیلتر ترکیبی بهبود یافته (راجان و همکاران، ۲۰۰۸)، تخمین نویز به روش بیزین (وانگ و همکاران، ۲۰۱۰) اشاره کرد. این فیلترها نوفه را

تغييراتي در لبه ها و مكان هاي آنها مي شوند. براي رفع اين مشکل روش های جایگزین دیگری مطرح شده است. در برخی مراجع با استفاده از آستانه گذاری روی ضرایب موجک نظیر آستانه گذاری سخت و نرم عمل حذف نوفه انجام میشود (دانگ و هوو همکاران، ۲۰۱۷). در پارهای دیگر از مراجع از فرآیند انتقال گرما الگوبرداری شده و با استفاده از حل عددی معادلات با مشتقات جزئی عمل حذف نوفه انجام می گردد (ویراتونگا و کامات، ۲۰۰۲). درصورتي كه سطوح خاكستري تصوير، بهعنوان دما تلقى شود آنگاه فرآیند انتقال دما سبب می شود که اختلاف سطوح خاکستری با گذشت زمان کم شود که این امر سبب کاهش نوفه می گردد. همچنین برای حفظ لبهها ضریب هدایت گرما که در موقعیت آنها مقادیر بزرگ داشته، وابسته به مکان تعریف می گردد و بدین ترتیب على رغم كاهش نوفه از تخريب لبهها (كه مسئله كليدى در بحث استخراج مشاهدات لازم در تعيين مدار ماهوارهها میباشد) جلوگیری میشود. ضریب هدایت گرما تابعی از موقعیت هر پیکسل و دوران هندسی پیکسلهای اطراف آن میباشد. این موضوع سبب میشود که عکس در جهت لبهها نرم شود، ولی در جهت عمود بر آن هیچ تغییری روی ندهد و در نتیجه مکان و جهت لبهها ثابت باقی میمانند (ویراتونگا و کامات، ۲۰۰۳). در روشهای مبتنی بر معادله نفوذ گرما برای حذف نویز از همسایگی-های کناری هر پیکسل استفاده می شود. این روش ها در مواردی سبب هموارتر شدن لبهها میشوند (ویراتونگا و کامات، ۲۰۰۳). در این مقاله با در نظر گرفتن همسایگیهای کناری دورتری از هر پیکسل سعی میشود تا مشکل هموار شدن لبهها به میزان زیادی کاهش یافته و همچنین کارایی الگوریتم در کاهش نوفه افزایش یابد. در حقیقت در الگوریتم پیشنهادی تدریجی بودن لبهها در نظر گرفته شده است بهطوری که باعث می شود روش

پیشنهادی، ضمن حفظ لبهها، به میزان قابل توجهی نوفه را در تصاویر کاهش دهد.

۲ روش تحقیق

همانطور که قبلاً بیان شد بهمنظور تعیین دقیق مدار ماهواره در سیستمهای اپتیکی نیاز غیرقابلانکاری به تشخیص رد ماهواره در عکسهای نجومی وجود دارد. تعيين مدار در يک جمله کاربرد انواع فن ها جهت بر آورد مدار اجرام فضایی نظیر ماه، سیارات و فضاپیماها میباشد. تعیین موقعیت مداری امکان شناسایی اجرام موجود در فضا را فراهم می آورد. به این معنی که می توان جرم مورد نظر را در کاتالوگ آرشیوی تعیین مدار موجود جستجو نمود و در صورت عدم وجود در آرشیو بهعنوان جرم جدید کاتالوگ نمود. بهمنظور تعیین موقعیت مداری مشاهدات بهصورت اطلاعات خام در فرآيند تعيين مدار مورد استفاده قرار خواهند گرفت. مشاهدات می تواند توسط ایستگاه زمینی جمع آوری شوند که حاوی برچسب زمانی، مشاهدات زاویهای سمت و ارتفاع، فاصله و نرخ فاصله باشند. این مشاهدات توسط رادار و تلسکوپ تهیه میشوند چون جمع آوری مشاهدات بدون ابزار و با چشم غیرمسلح دقت و حساسیت کافی جهت تعیین مدار اجرام فضایی را ندارد. در روش تعیین مدار اپتیکی بایستی رد اثر ماهواره را بهطور دقیق استخراج نمود تا بتوان با استفاده از مختصات پیکسلی به مختصات دو بعدی توپوسنتریک و در نهایت به مختصات مشاهداتی تبدیل نمود و با استفاده از آنها مدار ماهواره استخراج گردد. می توان به جرأت گفت که دقت مشاهده ورودی (اطلاعات رد) تأثیر مستقیم بر روی مدار تعیین شده دارد بهطوری که دقت پايين مشاهدات مي تواند منجر به همگرايي مسئله به ماهواره دیگری شود. در این بین خصوصیات هندسی سیسیدی و نوفه بر روی رد اثر ثبتشده تأثیر خواهد گذاشت و باید روشی اتخاذ نمود که بهترین نتایج را در

رد مستخرج شده داشته باشد. با توجه به ارزیابیهای مختلف روش پیشنهادی روش کارایی برای استخراج اطلاعات لازم خواهد بود. در این تحقیق سعی شده است از معادله نفوذ بهمنظور حذف نوفه استفاده شود.

۱–۲ استفاده از معادله نفوذ برای کاهش نوفه

این دسته از فیلترها با هدف کاهش نوفههای موجود در تصویر بدون از بین رفتن جزئیات باارزش در تفسیر تصویر مثل لبهها و خطوط توسعه یافته است. در این فیلترها ابتدا یک فضای مقیاس طی مرحله انتشار برای تصویر ایجاد میشود. تفاوت فیلترهای انتشار همسان و ناهمسان در این مرحله اتفاق میافتد. هر یک از لایهها در فضای مقیاس فیلتر انتشار همسان با اعمال تعدادی فیلتر گوسی که عرض فیلترها بهترتیب افزایش مییابد به تصویر ایجاد می گردد. در فیلتر انتشار ناهمسان فضای مقیاس از ترکیب تصویر اصلی با فیلتر وابسته به محتوای محلی تصویر تولید می-شود. بهاین ترتیب انتشار همسان یک تبدیل خطی و انتشار ناهمسان یک تبدیل غیر خطی از فضای تصویر است. برای ناهمسان یک مادله نفوذ برای تصاویر در فضای دو بعدی تعریف می گردد (اردم، ۲۰۱۳):

$$\frac{\partial I(x, y, t)}{\partial t} = \nabla^2 I(x, y)$$

$$= \frac{\partial^2 I(x, y, t)}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 I(x, y, t)}{\partial y^2},$$
(1)

$$I(x, y, 0) = I_0(x, y),$$
 (Y)

t که I(x,y,t) تصویر دو بعدی I(x,y,t) در لحظه t میباشد و $I_0(x,y)$ تصویر اولیه یا تصویر در لحظه میباشد و $I_0(x,y)$ تصویر از هموار شدن لبه ها تابع t = 0 نست. به منظور جلوگیری از هموار شدن لبه ها تابع ضریب نفوذ c تعریف می شود که ویژگی های ذکر شده در رابطه (۳) را دارد. لازم به ذکر است که در این روابط

تابع ضریب نفوذ بهصورت تابعی از پارامتر s (گرادیان) مطرح می شود. با توجه به ویژگی دوم وقتی میزان گرادیان که نشاندهنده لبه است بالا باشد، میزان ضریب نفوذ کاهش می یابد تا کمترین تغییر در لبه ها رخ دهد.

$$\begin{split} c(0) &= 1 \\ \lim_{s \to \infty} (s) &= 0 \;, \eqno(\mathbf{Y}) \\ c(s) &\geq 0 \end{split}$$

$$\frac{\partial I(x, y, t)}{\partial t} = \nabla .(c(x, y, t) \nabla I(x, y, t)), \qquad (\mathfrak{k})$$

$$I(x, y, 0) = I_0(x, y),$$
 (Δ)

که ⊽ عملگر گرادیان، (c(x,y,t ضریب نفوذ و .√عملگر ديورژانس است. درصورتي که رابطه فوق مقداری ثابت داشته باشد (مستقل از x,y,t باشد)، معادلات بهدست آمده معادلات نفوذ خطى با ضريب نفوذ يكنواخت ناميده مي شود (اردم، ۲۰۱۳). در اين حالت همه نقاط تصویر حتی لبهها نیز هموار میشوند. بهعبارتدیگر کاهش نوفه با این معادله سبب تخریب و نرم شدن لبهها می شود، زیرا برای فر آیند نفوذ نقاط روی لبه و بقیه نقاط مساوی در نظر گرفته میشوند. بدیهی است که چنین شرایطی در تصاویر نجومی مطلوب نیست. جهت بهبود این نقیصه می توان ضریب نفوذ را متغیر با مکان، یعنی تابعی از x,y در نظر گرفت. در این صورت معادلات بالا به معادلات خطی و غیریکنواخت تبدیل میشوند. همچنین اگر c وابسته به تصویر باشد، آنگاه معادلات خطی به معادلات غیرخطی تبدیل میشوند (ویراتونگا و کامات، ۲۰۰۳). این ایده اولیهای بود که از سوی پرونا و

مالیک در سالهای ۱۹۹۰–۱۹۸۷ پیشنهاد شد (پرونا و مالیک، ۱۹۹۰). در این روش ضریب هدایت گرما تنها بهصورت تابعی از مکان بیان میشود که بهصورت ضریب هدایت گرما همگن غیرخطی ناهمسان گرد مطرح میشود. این روش برای نرم کردن پیکسلها با میزان گرادیان بالا محدودیتهایی ایجاد می کند. تابع کاهشی ضریب نفوذ نسبت به میزان گرادیان باعث میشود که در نواحی دارای گرادیان بالا (مانند مرزها)، کاهش نوفه اتفاق نیفتد. از آنجایی که در اطراف لبهها میزان نفوذ پایین می باشد، تصحیح نوفه کمتر است. بدین ترتیب روش پرونا–مالیک از نرم شدن تصویر در اطراف لبه در هنگام کاهش سطح نوفه جلو گیری می کند. در تحقیق آنها دو مقدار متفاوت زیر برای ضریب نفوذ پیشنهاد شد (گنزالز و وود، ۲۰۰۹):

$$c(x, y, t) = \frac{1}{(1 + \frac{|\nabla I|^2}{k^2})}, \qquad (\hat{\gamma})$$

$$c(x, y, t) = \exp(-\frac{|\nabla I|^2}{2k^2})$$
 (V)

در این روابط ضریب نفوذ به دلیل وابستگی به میزان گرادیان، در نقاط مختلف تصویر تغییر می کند. همچنین عدد *k*، پارامتر هدایت نامیده می شود که نقش حد آستانه اندازه گرادیان را بر عهده دارد و میزان نفوذ را کنترل می کند به طوری که میزان حد آستانه گرادیان عکس را برای همکاری در نوفه یا لبه بر آورد می کند. به منظور تعیین نفوذ و جریان برای تابع نفوذ خطی و غیر خطی پرونا-مالیک را نسبت به میزان گرادیان نشان می دهد. همان طور که مشاهده می شود در تابع ضریب نفوذ خطی مقدار ضریب نفوذ ثابت می شود و سبب می شود که تمام پیکسل ها نرم شوند. از طرفی تابع ضریب نفوذ ارائه شده

توسط پرونا-مالیک تابعی غیرخطی است که با افزایش میزان گرادیان کاهش مییابد، همین موضوع دو قسمت جلو رونده و عقب رونده در تابع جریان ایجاد می کند که بهصورت حاصل ضرب تابع نفوذ در گرادیان می باشد، و پارامتر k مقدار گرادیانی است که این دو قسمت را از هم جدا می کند؛ به عبارت دیگر، روش پرونا- مالیک برخلاف حل معادلات نفوذ به روش خطی، تابع نفوذ نسبت به زمان متغیر می باشد. نقطه ای که در آن تابع نفوذ نسبت به زمان بیشتری به سمت صفر کند یا به بیان دیگر نقطه ای که تابع نقاطی که نیاز به مات شدن یا حذف شدن دارند را تشخیص می دهد. به ازای هر تابع نفوذی ۳= می باشد (اردم، ۲۰۱۳).

دو تابع ضریب نفوذ ارائه شده در معادلات ۶ و ۷ در شکل (۲) نشان داده شده است. همان طور که مشاهده می-شود تفاوت بین این دو تابع نفوذ در نقطه ای است که تابع به سمت صفر میل می کند، همان طور که در شکل ۲ مشخص است معادله ۷ نسبت به معادله ۶ با سرعت بیشتری به صفر میل می کند و لبه ها با گرادیان کمتر نسبت به معادله ۷ حفظ شده و این موضوع باعث می شود که در تصاویر رقومی نجومی علاوه بر رد اثر ماهواره المان های دیگری نیز باقی بماند. بدین خاطر در این تحقیق برای انتخاب معادله ضریب نفوذ از معادله ۶ استفاده می شود.

مشکل عمده روش پرونا -مالیک آن است که گرادیان از روی تصویر نویزی محاسبه میشود و بهموجب آن محل دقیق لبهها قابل شناسایی نیست (ویکرت، ۱۹۹۷). برای حل این مشکل پیشنهاد شده که گرادیان از روی تصویر هموار شده محاسبه گردد یعنی استفاده از فیلتر گوسی دو بعدی است که در آن تصویر ((x, y) با کرنل زیر هم آمیخته می شود:

$$\nabla I_G = \nabla (G_\sigma * I(x, y, t)), \qquad (A)$$

$$G_{\sigma}(x,y) = \frac{1}{2\pi} \exp(-\frac{|x|^2 + |y|^2}{2\sigma^2}), \qquad (\mathbf{4})$$

بهطوری که در رابطه بالا (G_o(x, y یک فیلتر گوسی با انحراف معیار *σ* است که با تصویر اولیه هم آمیخته می شود تا تصویر همواری برای محاسبه مقدار گرادیان مهیا شود. البته می توان روش های دیگر مانند فیلتر میانه و میانگین را نیز در اینجا مورد استفاده قرار داد. برای استفاده از معادلات نفوذ پارامترهای مختلفی باید تنظیم شوند.

۲-۲ حل معادلات نفوذ

برای حل معادلات نفوذ روش های مختلفی وجود دارد، اما برای کاربرد آن در کاهش نوفه تصاویر دیجیتال لازم است که روش های عددی در نظر گرفته شوند. یکی از روش هایی که اخیراً ارائه شده است، محاسبه مشتق های اول و دوم و نیز لاپلاسین یک نقطه تصویر در فضای گسسته است که از طریق نقاط همسایه آن نقطه به دست می آیند (جرج و همکاران، ۱۹۹۲). در اینجا به بیان عمومی ترین روش حل عددی این معادلات می پردازیم. برای بیان این روش معادله (۴) به صورت رابطه (۱۰)

$$\frac{\partial I(x, y, t)}{\partial t} = C(x, y, t) \left(\frac{\partial^2 I(x, y, t)}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 I(x, y, t)}{\partial y^2} \right) + \frac{\partial I(x, y, t)}{\partial x} \cdot \frac{\partial C(x, y, t)}{\partial x} +$$
(1.)
$$\frac{\partial I(x, y, t)}{\partial y} \cdot \frac{\partial C(x, y, t)}{\partial y},$$

$$I(x, y, t + \Delta t) = I(x, y, t) + \Delta t(d_n c_n + d_s c_s + d_e c_e + d_w c_w), \qquad (11)$$

تحقیق بهمنظور انتخاب تعداد تکرار بهینه از شاخص شباهت ساختاری (Structural similarity index: SSI) استفاده شده است. این شاخص علاوه بر تغییرات درجه خاکستری، سعی دارد اطلاعات مربوط به کنتراست و ساختارهای موجود در تصویر را نیز در مقایسه تصاویر لحاظ کند. این شاخص به صورت مضربی از این سه معیار (میزان روشنایی، کنتراست و ساختار) مطابق معادله (۱۳) بیان می شود:

$$SSI = \left[l\left(x.y\right)\right]^{\alpha} \times \left[c\left(x.y\right)\right]^{\beta} \times \left[s\left(x.y\right)\right]^{\gamma}, \qquad (17)$$

با در نظر گرفتن ۵_x ، ۵_y ، ۵_x و مرج به ترتیب معادل میانگین و انحراف معیار دو تصویر و م_x به عنوان کوواریانس بین دو تصویر، مقادیر معیارهای روشنایی، کنتراست و ساختار مورد استفاده در رابطه بالا به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\begin{split} l(x.y) &= \frac{2\mu_{x}\mu_{y} + C_{1}}{\mu_{x}^{2} + \mu_{y}^{2} + C_{1}} \\ c(x.y) &= \frac{2\sigma_{x}\sigma_{y} + C_{2}}{\sigma_{x}^{2} + \sigma_{y}^{2} + C_{2}}, \\ s(x.y) &= \frac{\sigma_{xy} + C_{3}}{\sigma_{x}\sigma_{y} + C_{3}} \end{split}$$
(14)

 $C_n = (K_n L)^2$ در روابط بالا به صورت C_n در روابط بالا به صورت $C_n = (K_n L)^2$ به منظور حفظ پایداری معادلات تعریف می شود که در این رابطه L بازه دینامیکی درجات خاکستری و K ضریبی کوچک تر از یک است (ونگ و همکاران، ۲۰۰۴). در این تحقیق تکراری که بیشترین مقدار شاخص شباهت ساختاری را دارد یا تکراری که بیشترین مقدار اختلاف این شاخص را نسبت به تکرار قبلی داشته باشد، انتخاب می شود.

با توجه به معادلات (۱۲) می توان گفت که اگر اختلاف پیکسل ها زیاد باشد (d زیاد باشد) آنگاه میزان

$$\begin{split} d_n &= I(x, y - 1, t) - I(x, y, t) \quad c_n = \frac{1}{1 + \left(\frac{d_n}{k}\right)^2} \\ d_s &= I(x, y + 1, t) - I(x, y, t) \quad c_s = \frac{1}{1 + \left(\frac{d_s}{k}\right)^2} \\ , \quad (1Y) \\ d_e &= I(x + 1, y, t) - I(x, y, t) \quad c_e = \frac{1}{1 + \left(\frac{d_e}{k}\right)^2} \\ d_w &= I(x - 1, y, t) - I(x, y, t) \quad c_w = \frac{1}{1 + \left(\frac{d_w}{k}\right)^2} \\ , \end{split}$$

پارامترهای فوق در حقیقت معادل عددی برای مشتق و ضریب نفوذ در جهات مختلف هستند. جهات مختلف بهترتیب شمال با اندیس n، جنوب با اندیس s، شرق با اندیس e و غرب با اندیس w بیان شدهاند (بلک و همکاران، ۱۹۹۸).

در معادله (۱۱) هدف یافتن حل برای زمانهای اولیه پس از انتشار گرماست. بدیهی است که دمای نقاط مختلف به سمت یک دمای تعادل تغییر میکنند. حال اگر سطوح خاکستری تصویر را با دمای نقاط مختلف محیط متناظر کنیم آنگاه در نتیجه حل معادله نفوذ گرما مقدار سطوح خاکستری تصویر به سمت هم میل میکنند که منجر به کاهش نوفه خواهد شد با این تفاوت که ضریب نفوذ در لبهها بزرگ انتخاب می شود تا با این کار لبهها حفظ شوند.

معادله نفوذ گرما روشی است که بر اساس تکرار بنا شده است. در رابطه (۱۱) *Δt* گامهای زمانی برای حل عددی است. بدیهی است هر چه تعداد گامها و تکرار در این رابطه بیشتر باشد تصویر به سمت یک تصویر یکنواخت میل میکند. این ضریب باید طوری انتخاب شود که با افزایش مقادیر پیکسلها، روشنایی تصویر از محدوده اصلی خارج نگردد. برای این منظور باید با انتخاب تعداد تکرارهای مناسب نوفه را به بهترین صورت از تصویر حذف کرد (تسیوتسیوس و پترو، ۲۰۱۳). در این

تصحیح روی اندازه پیکسل یاد شده کم خواهد بود. به عبارت دیگر، برای مقادیر گرادیان بزرگ که متعلق به نواحی لبه هستند، هموارسازی صورت نمی گیرد. در حقیقت این سازوکاری است که این روش برای حفظ لبه ها بکار می برد. با کمی دقت می توان دریافت که در و سعی در حفظ آنها شده است. همچنین با توجه به مقادیر نظیر مشتقات، لبه ها کاملاً ناگهانی و یا تیز در نظر گرفته شدهاند (بلک و همکاران، ۱۹۹۸). شکل (۳) همان طور که در شکل (۳) می توان دید روش های موجود تنها لبه های افقی و عمودی را در نظر می گیرد.

	N	
w-		-E
	S	

شکل ۳. ساختار همسایگی در روشهای موجود (بلک و همکاران، ۱۹۹۸).

۳-۲ معیارهای ارزیابی

ارزیابی نتیجه کاهش نوفه از روی دادههای موجود به دو صورت کمی و کیفی به انجام میرسد. بررسی کیفی با مقایسه پروفایل درجات خاکستری بعد و قبل از اعمال روش کاهش نوفه و همچنین با مقایسه بصری نتیجه کاهش نوفه بعد از اعمال بهبود کنتراست برای روشهای مختلف کاهش نوفه به انجام میرسد. علاوه بر این از روشهای کمی ارزیابی کیفی تصویر نیز به این منظور استفاده میشود. در این تحقیق برای مقایسه بین روشهای موجود برای حذف نوفه عکسهای رقومی نجومی با ورش پیشنهادی چهار معیار performance rate پیشنهاد

می شود که این پارامتر ها به وسیله چهار المان TP، TP، TP، او و TN معرفی می گردند. این چهار المان به ترتیب نشان دهنده لبه هایی است که به درستی شناسایی شده اند، لبه هایی که در تصویر اصلی لبه تشخیص داده نشده است و در تصویر تصحیح شده لبه محسوب می گردد، لبه هایی که در تصویر اصلی لبه در نظر گرفته شده اند ولی در که در تصویر اصلی لبه در نظر گرفته شده اند ولی در نهایت پیکسل هایی که به عنوان لبه شناسایی نشدند و در طبقه بندی شدند. حال به طور مختصر ۴ معیار مورد استفاده به منظور ارزیابی شرح داده می شود:

Accuracy: این معیار احتمال طبقهبندی درست پیکسلها را نشان میدهد که با رابطه زیر بیان می گردد:

$$accuracy = \frac{TP + TN}{N},$$
 (10)

که N تعداد کل پیکسل ها میباشد. Specifity: این معیار احتمال اینکه پیکسل های غیر

لبه در عکس واقعی به عنوان پیکسل های غیر لبه در تصاویر تصحیح شده شناسایی شود را بیان کند که فرمول آن مطابق با رابطه زیر است:

$$specificity = \frac{TN}{TN + FP}, \qquad (19)$$

F_measure : این معیار به صورت میانگین دو پارامتر دقت و recall بیان می گردد که پارامتر recall در تصاویر باینری مانند تصویر لبه ها با پارامتر حساسیت است که نشان دهنده احتمال لبه هایی که به درستی تشخیص داده شده نشان دهنده احتمال لبه هایی که به درستی تشخیص داده شده نشان دهنده احتمال لبه هایی که به درستی تشخیص داده شده می شود: precision recall

$$f\_measure = 2\frac{precision.recuit}{precision+recall},$$
 (1V)

Performance rate: این پارامتر احتمال پیکسل هایی که بهدرستی لبه در نظر گرفته شدهاند و پیکسل هایی که اشتباه طبقهبندی شدهاند را نشان میدهد و از طریق رابطه زیر حاصل می شود:

Performance rate =
$$\frac{TP}{TN}$$
, (1A)

۳ پیادهسازی و ارزیابی نتایج همان طور که اشاره شد هدف از این پژوهش ارائه روشی مبتنی بر معادله نفوذ گرما به منظور کاهش سطح نوفه در تصاویر رقومی نجومی می باشد به طوری که کمترین اثر بر روی عناصر کلیدی تصویر را داشته باشد. در این تحقیق تصاویر اخذ شده توسط سی سی دی های 888 Ixon Ultra تصاویر اخذ شده توسط سی سی دی های 888 یا در این تحقیق به منظور انجام آزمایش ها و بررسی ها مورد استفاده قرار گرفته اند. این دستگاه دارای فناوری نوردهی از پشت و دارای سازو کار بزرگنمایی الکترون به منظور ثبت تک فنون رسیده به سطح سی سی دی است. در جدول ۱ مشخصات کلی این دستگاه نمایش داده شده است. مربعی به طول ضلع ۱۳ میکرون می باشد. تصاویر مورد بررسی در این تحقیق در شکل ۴ نمایش داده شده است.

جدول ۱. مشخصات فني و تصوير دستگاه iXON Ultra 888

	1.74×1.74	پیکسل،ای فعال		
	μmነ۳ x ነ۳	ابعاد پيکسل		
	17.7 X17.7	سطح تصویر (میلیمتر)		
	e- ^•	عمق چاہ پتانسیل		
		پيكسلھا		
	MHz ۳۰	بيشينه سرعت قرائت		
	fps 19-999.	نرخ فريم قابل قرائت		
	۱ <e-< td=""><td>نويز قرائت</td></e-<>	نويز قرائت		
	<u>`/</u> ۹۰>	بهرەورى كوانتومى		

شکل ۴. تصاویر نمونه بکار گرفتهشده در این تحقیق (داده شماره ۱ (تصویربالا) و داده شماره ۲ (تصویرپایین)).

الگوریتم کاهش نوفه با استفاده از معادلات نفوذ بر روی تصاویر نشان داده شده در شکل ۴ اعمال شد. همان طور که گفته شد، ابتدا تصاویر نمونه با استفاده از کرنل گوسین و در نظر گرفتن سیگما برابر ۱، هموار میشود، سپس مقدار گرادیان جهت x و y تصاویر هموار شده محاسبه شده و با استفاده از مقدار گرادیان برای هر پیسکل مقدار ضریب نفوذ با استفاده از معادله ۶ استخراج میشود و در نهایت، از طریق تکرار معادله ۱۱ تصاویری که فاقد نوفه است تشکیل میشود. همان طور که در بخش

روش مطرح شد حل تکراری بهمنظور یافتن تعداد تکرار مناسب میباشد که با توجه به شاخص شباهت ساختاری تشخیص داده میشود.

مقدار پارامتر هدایت برای این روش برابر سه در نظر گرفته شد. در شکل ۵ نتایج اعمال این الگوریتم برای تکرارهای مختلف نشان داده شده است. همانطور که در شکل مشخص است با افزایش تعداد تکرار نوفهها حذف

میشوند درحالی که از یک مرحله به بعد همراه با حذف نوفه، لبهها نیز حذف می گردند. از آنجا که حفظ لبهها در استخراج رد ماهواره از اهمیت بالایی برخوردار است لذا بایستی با انتخاب مناسب تعداد تکرار بین کاهش نوفه و حفظ لبه تعادل برقرار نمود. این امر در شکل ۵ بهوضوح نمایش داده شده است.

شکل ۵. نتایج کاهش نوفه داده شماره ۱ به ازای تکرارهای متفاوت.

شکل ۶. نتایج کاهش نوفه داده شماره ۲ به ازای تکرارهای متفاوت.

تکرار بهینه داده شماره ۱ و سه تکرار برای داده شماره ۲ برآورد شده است. خروجی حاصل از این مرحله در شکل ۸ نشان داده شده است. با توجه به اینکه کاهش نوفه بهعنوان اولین مرحله در الگوریتم استخراج رد ماهواره بهمنظور تعیین مدار اولیه آنها محسوب میشود، لذا میتوان برای ارزیابی کارایی به منظور محاسبه تعداد تکرار بهینه، از شاخص SSI استفاده شده است. تعداد تکراری که بیشینه مقدار شاخص را بر آورد کند، به عنوان تعداد تکرار بهینه انتخاب می شود. نمودار شاخص SSI نسب به تعداد تکرار در شکل ۷ نمایش داده شده است. همان طور که در شکل ۷ مشخص است و با توجه به نحوه انتخاب پارامتر بهینه که در بخش ۲-۲ ارائه شده است، تعداد چهار تکرار به عنوان تعداد

روش های مختلف کاهش نوفه میزان تأثیر آنها بر روی رد استخراج شده مطالعه نمود. برای این منظور با استفاده از الگوریتم ارائه شده در (فرزانه و همکاران، ۲۰۱۷)، لبه های استخراج شده را برای تصویر نمونه که به سه روش پیشنهادی، فیلتر میانگین و فیلتر میانه نوفه های آنها کاهش یافته است، با تصویری مورد نظر که تنها شامل رد اثر ماهواره می باشد، مقایسه شده است. شکل ۹ و ۱۰ خروجی حاصل از لبه های تصویر نمونه پس از کاهش نوفه با سه روش پیشنهادی، میانگین و میانه به همراه تصویر مورد انتظار را به منظور مقایسه بصری نشان می دهد.

شکل ۷. شاخص شباهت ساختاری نسبت تکرارهای متفاوت برای داده شماره ۱ و ۲.

شکل ۸. کاهش نوفه در تصاویر نمونه با استفاده از معادلات نفوذ.

همان طور که در شکل ۹ و ۱۰ مشخص است روش های شناسایی نوفه تفاوت های معنی داری با هم دارند. در کنار ارزیابی بصری، همان طور که عنوان شد عملکرد روش های کاهش سطح نوفه به صورت کمّی نیز مورد ارزیابی قرار می گیرد. نتایج حاصل از اعمال چهار روش ارزیابی کمّی در جداول ۲ و ۳ نمایش داده شده است.

شکل ۹. داده شماره ۱ مورد انتظار و تصاویر لبههای حاصل از سه الگوریتم (روش پیشنهادی، میانه و میانگین).

	Accuracy	Specifity	F_measure	Performance rate
الگوريتم پيشنهادي	•/٩٩۶٨	•/٩٩٧۴	• /٣•٣•	51/VT91
فيلتر ميانه	•/٩٩١١	•/٩٩١٩	•/١٠۵٩	0/9194
فيلتر ميانگين	•/٩٩•٧	•/9914	•/1181	۶/۵۷۰۳

جدول ۲. معیارهای ارزیابی سه روش مورد استفاده داده شماره ۱.

شکل ۱۰. داده شماره ۲ مورد انتظار و تصاویر لبههای حاصل از سه الگوریتم (روش پیشنهادی، میانه و میانگین).

	-			
	Accuracy	Specifity	F_measure	Performance rate
الگوريتم پيشنهادي	•/٩٩۶١	•/٩٩۶٨	•/TTSV	Y0/WA+A
فيلتر ميانه	•/٩٧•٧	•/٩٧١٣	•/•۶۶۲	3/0421
فيلتر ميانگين	•/٩٧۴٢	•/٩٧٤٧	•/• \ • \	4/2900

جدول ۳. معیارهای ارزیابی سه روش مورد استفاده داده شماره ۲.

دیگر است که بیانگر قابلیت این روش در آمادهسازی تصاویر رقومی نجومی در استخراج رد ماهواره با دقت زیر پیکسل میباشد. استفاده از توابع نفوذ دیگر و مقایسه آنها بهمنظور یافتن تابع بهینه، ارزیابی اثر سیگماهای مختلف در تابع گوسین و بررسی همبستگی بین دو پارامتر سیگما و تکرار در کارهای آتی پیشنهاد می گردد.

- منابع Altman, D. and Bland, J., 1994, Diagnostic tests. 1: Sensitivity and specificity: British
- Medical, **308**(6943), 1552. Arias-Castro, E. and Donoho, D. L., 2009, Does median filtering truly preserve edges better than linear filtering?: The Annals of Statistics, 1172-1206.
- Ben Said, A., Hadjidj, R., Eddine Melkemi, K., and Foufou, S., 2016, Multispectral image denoising with optimized vector non-local mean filter: Digital Signal Processing, 58, 115-126.
- Black, M. J., Sapiro, G., Marimont, D. H., and Heeger, D., 1998, Robust anisotropic diffusion: IEEE Transactions on image processing, 7(3), 421-432.
- Buades, A., Coll, B., and Morel, J. M., 2005, A non-local algorithm for image denoising: IEEE Computer Society Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR'05).
- Buades, A., and Morel, J. M., 2005, A review of image denoising algorithms, with a new one: Multiscale Modeling and Simulation, 4(2), 490-530.
- Dong, W. and Ding, H., 2016, Full frequency denoising method based on wavelet decomposition and noise-type detection: Neurocomputin, **214**, 902-909.
- Erdem, E., 2013, nonlinear diffusion, Hacettepe University, <u>http://web.cs.hacettepe.edu.tr/~erkut/bil717.s</u> 13/w03-nonlineardif.pdf.
- Gerig, G., Kubler, O., Kikinis, R., Jolesz, F. A., 1992, Nonlinear anisotropic filtering of MRI data: IEEE Transactions on medical imaging, **11**(2), 221-232.
- Gonzalez, R. C., and Woods, R. E., 2009, Digital Image Processing.
- Hu, K., Cheng, Q., and Gao, X., 2016, Waveletdomain TI Wiener-like filtering for complex

همان طور که در جدول ۲ و ۳ مشخص است، از نظر عددی معیارهای accuracy و specifity روشهای مختلف به هم نزدیک میباشند ولی معیار performance که عبارت است از نسبت تعداد پیکسلهای طبقهبندی شدند، درست به تعداد پیکسلهایی که اشتباه طبقهبندی شدند، اختلاف زیادی بین الگوریتم پیشنهادی و فیلترهای میانگین و میانه وجود دارد. با توجه به اینکه هدف از این تحقیق ارائه روش مناسب کاهش نوفه است تا رد ماهواره با دقت بهتر از پیکسل استخراج شود، الگوریتم پیشنهادی با توجه به بالا بودن میزان نرخ performance روش مناسبی برای به بالا بودن میزان نرخ performance روش مناسبی برای پیشنهادی با ایجاد تغییرات در تصاویر اصلی، عملکرد مناسبی در شناسایی نوفهها دارند و تصویر نهایی تولید شده در کاربردهای نجومی مناسب است.

۴ نتیجهگیری و پیشنهادها

با توجه به اهمیت اطلاعات هندسی و رادیومتریک موجود در تصاویر رقومی نجومی، روش پیشنهاد شده در این تحقيق راهكاري را جهت كاهش نوفه موجود در اين گونه تصاویر به گونهای ارائه می نماید که کمترین تغییر را در رد یای ثبت شده از ماهواره اعمال نماید. برای این منظور از الگوریتم کاهش نوفه با استفاده از معادله نفوذ که در آن ضريب نفوذ تابع غيرخطي از مكان پيكسل ميباشد، استفاده شد. حل معادله نفوذ در این تحقیق بهصورت عددی و یارامترهای مؤثر در آن با توجه به شاخص شباهت ساختاری بهصورت تجربی محاسبه گردید. در نهایت بهمنظور ارزیابی میزان دقت روش پیشنهادی نتایج حاصل از این الگوریتم با خروجی حاصل از روشهای فیلتر میانگین و میانه، به کمک چهار معیار accuracy، performance rate و f measure «specificity مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت. نتایج ارائه شده در جداول ۲ و ۳ حاکی از کارایی بالای این روش نسبت به دو روش

image processing: Pattern Recognition, **46**(5), 1369-1381.

- Wang, Z., and Sheikh, H. R., et al., 2004, Image quality assessment: from error visibility to structural similarity: IEEE transactions on image processing, **13**(4), 600-612.
- Weeratunga, S. K., and Kamath, C., 2002, PDEbased nonlinear diffusion techniques for denoising scientific and industrial image: International Society for Optics and Photonics.
- Weeratunga, S. K., and Kamath, C., 2003, Comparison of PDE-based non-linear anistropic diffusion techniques for image denoising: International Society for Optics and Photonics.
- Weickert, J., 1997, A review of nonlinear diffusion filtering: in International Conference on Scale-Space Theories in Computer Vision, Springer.
- Wong, A., Mishra, A., Bizheva, K., and Clausi, D. A., 2010, General Bayesian estimation for speckle noise reduction in optical coherence tomography retinal imagery: Optics express, 18(8), 8338-8352.

MR data denoising: Magnetic Resonance Imaging, **34**(8), 1128-1140.

- Lim, J. S., 1990, Two-dimensional signal and image processing.
- Perreault, S., and Hébert, P., 2007, Median filtering in constant time: IEEE transactions on image processing, **16**(9), 2389-2394.
- Perona, P., and Malik, J., 1990, Scale-space and edge detection using anisotropic diffusio: IEEE Transactions on pattern analysis and machine intelligence, **12**(7), 629-639.
- Rajan, J., Kannan, K., and Kaimal, M., 2008, An improved hybrid model for molecular image denoising: Journal of Mathematical Imaging and Vision, **31**(1), 73-79.
- Farzaneh, S., Sharifi, M. A., and Kosary, M., 2017, Automatic satellite streaks detection in astronomical images: Journal of the Earth and Space Physics, **43**(3), 473-487.
- Tomasi, C., and Manduchi, R., 1998, Bilateral filtering for gray and color images, In Computer Vision, Sixth International Conference on, 839-846, IEEE.
- Tsiotsios, C., and Petrou, M., 2013, On the choice of the parameters for anisotropic diffusion in

Nonlinear diffusion noise reduction in astronomical images

Mohammad Ali Sharifi¹, Saeid Farzaneh^{2*}, and Mona Kosary³

¹Associate Professor, Department of Surveying and Geomatics Engineering, Faculty of Engineering, University of Tehran, Tehran, Iran

²Assistant Professor, Department of Surveying and Geomatics Engineering, Faculty of Engineering, University of Tehran, Tehran, Iran

³M. Sc. Student, Department of Surveying and Geomatics Engineering, Faculty of Engineering, University of Tehran, Tehran, Iran

(Received: 24 April 2017, Accepted: 23 September 2017)

Summary

From ancient times, celestial bodies have been used by travelers and scientists for positioning and routing. By developing sciences, it was found that the celestial bodies form an accurate inertial system to use in navigation applications. In this system, each star is considered as a reference point in determining reference coordinate frame of the system. Due to the visibility of the satellite motion trace and the fundamental need to determine and modify satellites' orbital parameters as well as to identify and locate espial satellites, determining the positional parameters of the satellite is also one of the modern and important applications of vision-based astronomical systems. In the modern vision-based astronomical systems, data collection is done using charge-coupled device (CCD) array. During the process of light collision to the surface of the CCD and then reading and measuring the number of photoelectrons as well as converting them to the digital numbers to store them as grey degree in each pixel, the smallest mistakes that result in lost or added electrons on each pixel can lead to distortion and noise in the image. The process of noise elimination should not only eliminate or reduce the noise but also avoid blurring the image and removing or relocating the edges of the image. To determine the primary orbit of the satellite using an optical method, the streak of the satellite must be extracted accurately because the misdiagnosis of the beginning and end points of the streak directly affects the accuracy of the determined orbit. Therefore, we need to find noise elimination methods that impose the lowest possible effects to the key complications of the astronomical images such as star and satellite streak. In this study, it is attempted to eliminate the noises using diffusion equation and solving it numerically. On the other hand, to identify the accurate position of the edges, the gradient is calculated by through convoluting the main image by the Gaussian filter. In this study, a numerical method is used to solve diffusion equation. Heat diffusion equation is an iteration-based method. It is obvious that the more the paces and iterations in the equation, the smoother the image. This factor must be chosen such that the image brightness does not exceed the main range. For this purpose, the noise must be eliminated from the image by choosing appropriate number of iterations. In this research, the structural similarity index (SSI) is used to select the optimum number of iterations. As a result, in this research, it is attempted to use noise elimination methods that impose the lowest changes to the existing satellite's streak.

Keywords: star centroiding, nonlinear diffusion, noise reduction, satellite streak